

Materiál na rokovanie

Miestnej rady

dátum 26.10.2021

35670/10179/2021/ZP/PIFTA

NÁVRH

**na zápis bývalej čerpacej stanice Bratov Zikmundovcov na Račianskej ul. č. 34 (Kovošrot Palkov)
do Zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto**

Predkladateľ :

Ing. Ignác Olexík, PhD.

prednosta Miestneho úradu
mestskej časti Bratislava-Nové
Mesto

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Evidenčný list pamätihodnosti

Zodpovedný:

Ing. Anton Gábor
vedúci oddelenia ŽPaÚP

Spracovateľ:

Ing. arch. Tatiana Pifková
referent oddelenia ŽPaÚP

Na rokovanie prizvať:

Ing. Antona Gábora
vedúceho oddelenia ŽPaÚP

NÁVRH UZNESENIA

Miestna rada

odporúča miestnemu zastupiteľstvu

schváliť

Návrh na zápis bývalej čerpacej stanice na Račianskej ul. č. 34 (Kovošrot Palkov) do Zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

a poveriť starostu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

zaslaním výpisu uznesenia, ktorým bol schválený Návrh na zápis bývalej čerpacej stanice na Račianskej ul. č. 34 (Kovošrot Palkov) do Zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, Mestskému ústavu ochrany pamiatok v Bratislave.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podnet na zápis bývalej čerpacej stanice na Račianskej ul. č. 34 (Kovošrot Palkov) do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

23. septembra 2020 predložili poslanci Branislav Filipovič, Libor Gašpírik a Tomáš Korček miestnemu zastupiteľstvu návrh na zápis bývalej čerpacej stanice Bratov Zikmundovcov na Račianskej ul. č. 34 (Kovošrot Palkov) do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Miestne zastupiteľstvo tento návrh schválilo a Uznesením 17/31.13 poverilo starostu, aby zápis tohto objektu do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto do najbližšieho riadneho zasadnutia zastupiteľstva zabezpečil.

Evidenčný list pamätihodnosti bude doplnený do materiálu k rokovaniu MZ po vyhotovení a zaslaní z Mestského ústavu ochrany pamiatok.

Mestský ústav ochrany pamiatok – zoznam pamätihodností mestských častí

Zoznam pamätihodností mesta a mestských častí bol vytvorený ako nástroj na poznanie a zdokumentovanie hodnotných predmetov, pojmov a udalostí, ktoré sa viažu ku kultúrnemu životu a histórii mesta. Zoznam pamätihodností uložený na Mestskom ústave ochrany pamiatok (MÚOP) v Bratislave sa môže priebežne rozširovať o ďalšie podnety a tiež obohacovať o archívne materiály a historické pohľadnice.

Pojem pamätihodnosť je špecifický, nekryje sa s pojmom národná kultúrna pamiatka. Zjednodušene sa dá povedať, že národné kultúrne pamiatky majú význam celoslovenský a ich ochranu garantuje štát, zatiaľ čo pamätihodnosti majú spravidla lokálny význam a garantom ich ochrany je obec.

Výber do zoznamu pamätihodností mestskej časti si robí mestská časť sama (poslanci, starosta, aktivisti, komisia a pod) a MÚOP poskytuje iba poradenstvo (napr. s historickými okolnosťami vzniku objektu). Na schválenie zápisu objektu do zoznamu pamätihodností je potrebné uznesenie miestneho zastupiteľstva.

Popis objektu

Objekt bývalej čerpacej stanice z roku 1940 (niektoré pramene uvádzajú rok výstavby 1930) bola najstaršou zachovanou budovou čerpacej stanice pohonných hmôt na Slovensku. Budova od architekta Jana Slavička s unikátnym prestrešením obslužnej zóny predstavuje hodnotnú ukážku funkcionalistickej architektúry.

História siete čerpacích staníc Bratia Zikmundovci (Bratři Zikmundové) siaha do roku 1920, kedy si bratia Rudolf a Oldřich Zikmundovci založili spoločnosť so zameraním na obchod s olejom, petrolejom, benzínom a tukmi. Svoju prvú čerpaciu stanicu s logom BZ vybudovali v roku 1923 na Námestí republiky v Prahe. O šesť rokov ich už prevádzkovali okolo tristo po celom Československu.

Bratislava bola pre spoločnosť strategicky dôležitá – stála tu rafinéria Apollo, v blízkosti ktorej mali bratia sklady, z ktorých rozvážali železnicou pohonné hmoty po republike. Nepochybne preto postavili zakrátko čerpaciu stanicu na Račianskej ulici neďaleko dnešného železničného priecestia pri Výskumnom ústave zvéračskom.

Po februárovom prevrate v roku 1948 bola spoločnosť Bratia Zikmundovci začlenená do národného podniku Rafinérie minerálnych olejů, z ktorého neskôr vznikol národný podnik Benzinol. Čerpacia stanica postupne

stratila svoju funkciu, bola výrazne prestavaná a slúžila zberni druhotných surovín. Napriek tomu si zachovala pôvodné architektonické prvky (prestrešenie obslužnej zóny).

Na prelome októbra a novembra 2020 majiteľ pozemku pod bývalou čerpacou stanicou celý objekt bez búracieho povolenia odstránil.